

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Apáczai-utca 3. sz.

A lap szellemi részére vonatkozó közleményeket a szerkesztőség címére kérjük beküldetni.

Egy hasábos petitsor 5 kr. Hirdetés-bélyeg 30 kr.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézhetők.

LAPTULAJDONOS:

A SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA-RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

FELELOS SZERKESZTŐ.

DR. PERSZ ADOLF.

* Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:

Egész évre . . . 6 frt — kr.

Félévre . . . 3 > — >

Negyedévre . . . 1 > 50 >

Egy hónapra — > 60 >

Helyben házhoz hordva:

Egész évre . . . 8 frt — kr.

Félévre . . . 4 > — >

Negyedévre . . . 2 frt — kr.

Egy hónapra — > 80 >

Vidékre postán szállítva:

Egész évre 10 frt — kr.

Félévre . . . 5 > — >

Negyedévre . . . 2 > 50 >

Egy hónapra 1 > — >

Egyes szám ára 4 kr

A költségvetési vita előtt.

(Dr. V.) Az ötödik szünet után ismét munkához fog a parlament. Annyit vakációztak, a dolog idő alatt pedig annyit torzsalkodtak, veszekedtek egymással a képviselő urak, hogy nehezen tudjuk hinni, hogy most is komolyan hozzá látnának a munkához.

1,777,370 frtba kerül a nemzetnek évenként az országgyűlés két háza. Öt év óta ez a drága testület semmi egyebet nem dolgozott, mint egyházpolitikai törvényeket gyártott. A többi munkája abból állott, hogy megszavazta a költségvetést, felemelte a képviselők fizetését, engedélyezett vicinnális vasutakat és veszekedett in infinitum.

Öt esztendő óta hozzá szoktunk volna tehát az országgyűlés dologtalanságához; — de amily keveset a Bánffy-kormány parlamentje dolgozik, az mégis meglepő.

Négy álló hónapon át ülést sem tartott. Mikor a nagy vakáció után összejöttek megállapították a napi rendet és megint szétszórtak két heti pihenésre. Azután megint napirendeket gyártottak, majd az évek óta összegyűlt interpellációk tömege »elválasztatását« hallgatták, végre pedig elhatározták, hogy a zágrábi sértésért, miután »az összevarrt és elégetett vázondarabok színe csak véletlenül egyezett meg a magyar nemzet színeivel« (a magyar miniszterelnök szavai!) — nem kell elégtétel.

Ez a fenn tisztelt testület, mely avval állítja magát, hogy a nemzetet képviseli még a hirhedt »elégtétel« ügyében is, összegyűlt ismét, hogy most már igazán komoly munkához lásson. Ma kezdi meg a képviselőház az ezredévi költségvetés tárgyalását.

Önkénytelenül felmerül a kérdés: vajon képes-e ez a parlament még komoly munkára?

Az uralkodó szabadelvű párt nagy veszedelem idején, ha t. i. a bársonyszékek forognak veszedelemben, még ki tud

állítani a sikra 174 embert (ennyien voltak a zágrábi gyásmagyarok is), — de maguk sem leplezhetik többé, hogy mélyreható szakadás van soraikban. A Wekerle-kormány kétszeri válsága elég bizonyítékot szolgáltatott erre. De tanu reá a hirtelen megoldott földmivelésügyi miniszteri válság is.

A Tisza-Szilágyi klikk, a liberális pártnak ez a hatalmas frakciója most is érvényesítette befolyását. Sikerült keresztül vinniök egyik jelöltjüket: Darányi Ignácot, a király ellen irányult juniusi palota-forradalom vezérét. Tisza István azonban megint csak jelölt maradt és azért megmarad a szakadás is.

Az ellenzéki pártoknak számát is alig tudni. Magának a függetlenségi pártnak három árnyalata van és daczára minden egyesítési kísérletnek, az a régi nagy negyvennyolczas párt, melynek már száznál több tagja volt, nem létezik többé. Kosuth és Eötvös nemcsak az egyházpolitikát szavazták meg, hanem a deficitet is; pénzügyi kérdésben is, melynek az egyházpolitikához semmi köze, bizalmat szavaztak a kormánynak.

A nemzeti párt tartja ugyan még magát, de számban megfogycsozott. Az a szintelen magatartás, melyet Apponyi és pártja a reformok tárgyalásánál tanusított, semmiképpen sem vált előnyére a pártnak. A liberálisok megharagudtak reá, a katolikusokat pedig nem elégitette ki.

A kilépettek klubjáról (Szapáry-Péchy frakció) az a hir van elterjedve, hogy vége levén egyelőre az egyházpolitikai vitáknak, elvesztette létezésének alapját és fel fog oszlani. Egyesek visszamennek a kormánypártba, mások a nemzeti pártba lépnek, de jut belőlük a néppártnak is.

Ilyen körülmények között joggal kíváncsiak lehetünk a ma meginduló költségvetési vitára.

A kormány szeretné 3—4 hét alatt befejezni az egészet, hogy karácsony előtt még a főrendek is letárgyalhassák s így indemnyt nélkül kezdhessék meg a mille-

náris évet, melyet egészen a parádéknak és a — választásoknak szánna a Bánffy-kormány.

Az ellenzék azonban — úgy látszik — nem hajlandó ezt a szívességet megtenni a kormánynak, sőt erős költségvetési vitára készül. Az általános vitát 3—4 hétre tervezik. Azt hiszik, hogy erős budgetvitával sikerülniök fog meggyengíteni a kormányt és ha nem is bukiatják meg, legalább kényszerítik a képviselőház felosztatására.

Ha csak ez a szándék, akkor nem sok jót reményelhetünk a meginduló költségvetési tárgyalástól. Szenvedélyes vitákban, személyeskedésekben, szenzációs jelentelekben, hecczekben nem lesz hiány. Pedig elég volt már belőlük. Nem azokra lenne szükség, hanem szakszerű, tárgyilagos bírálatra, melyet úgy sem állhat ki a kormány által beterveztett, realitással legkevésbé sem dicsekedhető költségvetés.

A főrendiház munkaprogrammja.

A főrendiház igazoló bizottsága november hó 9-én délelőtt 11 órakor tart ülést, melynek napirendje a következő: 1. A főrendek jegyzékének folytatólagos kiigazítása. 2. Br. Solyomossy László kérvényének tárgyalása. 3. Báró Bohus Zsigmond lemondása folytán Tóth Vilmosnak élethossziglan főrendiházi taggá történt kineveztetése következtében a jegyzékbe igatása. A közjogi és törvénykezési bizottság e hó 8-án ugyancsak délelőtt 11 órakor tart ülést. Ezen az ülésen a budapesti királyi büntető törvényszék felállításáról szóló törvényjavaslatot fogja elintézni. A közgazdasági és közlekedési bizottság pedig e hó 7-én tartandó ülésén a képviselőház által legutóbb letárgyalt 19 helyi érdekű vasutat intézi el, Mindezen javaslatok a főrendiháznak 11-én esetleg 12-én tartandó nyilvános ülésén kerülnek tárgyalás alá.

Haladunk!

Mindenfelől tömegesen érkeznek a jelentések, hogy a törvényhatósági bizottsági tagok választása, a néppárt fényes győzelmével végződik. A rendelkezésünkre álló gazdag anyagból kiemeljük a következőket.

Pozsonymegyében a lefolyt választások általános eredménye egyenlő a liberálisok teljes vereségével és a néppárt győzelmével. Malacz-

kán két néppártit, *Jakabfalván* egy néppártit. *Bur-Szt.-Miklóson* két néppártit, *Bur-Szt.-Györgyön* három néppártit, *Nagy-Lévárdon* (a megyei alispánnal és egy szolgabíróval szemben) két néppártit, *Vizteleken* három néppártit, *Cziffesen* két néppártit. *Dejtén, Szomoládon, Nádason, Csesztén, Hidason, Nyéken, Kossuthon, Zavaron, Morva-Szent-Jánoson*, a legnagyobb preszsió és terrorizálás ellenében, a legtöbb helyen tulnyomó szótöbbséggel, mind néppártiakat választottak. Remélhetőleg a törvényhatósági bizottságban a néppárt többségben lesz, s mindez a majdani országos képviselő választásokra is döntő kihatást fog gyakorolni.

Vasmegyében a bizottsági tag választások szintén pártpolitikai szempontok szerint mentek végbe. S az eredmény az lett, hogy a sok helyen igen heves küzdelemből győzelmesen került ki a néppárt, a mennyiben 108 mandátum közül 61-et hódított meg.

Hontmegyében összesen 22 kerület közül a néppárt 14 kerületben nyerte meg a többséget. S a kormánypártiak 8 helyet veszítettek.

Legutóbb *Baranyamegyében* megtörtént választásoknál *Ráczpetrén, Magyar-Széken* és *Baranya-Mágocon* a néppárt fényesen, az utóbbi helyen impozáns többséggel, 30—60 szavazat ellen 160—190 szavazattal győzött.

S legújabbán *Zalamegyében* is, nevezetesen *Győrvárott*, a két néppárti jelölt, a liberálisok 14 szavazatával szemben 165 szavazattal, fényes győzelmet aratott!

Politikus csevegés.

Némely lap azt rebesgeti, hogy az országgyűlést feloszlatni akarják. Ha »nem fuj a szél, nem mozog a dorozsmai szélmalom«, mondja a népdal. Hát mi is a mondók vagyunk, hogy annak a lapnak jó értesülése van: hogy minden jel arra mutat, hogy — az országgyűlést feloszlatni fogják. Mert:

A liberális párt-kormány az egyházpolitikai harcban a szélső ellenzékétől kölcsönként ágyukkal, nemcsak minden municzióját ellődözte, de élelmi szereit is fogyatékán vannak; valamint az is világos, hogy kebelében a *mal-kontantus elem* is mindinkább szaporodik. És még ha mindezekhez hozzá tudjuk azt, hogy

legfélelmetesebb ellensége, a *keresztény néppárt* is erősen szervezkedik, legkivált mióta a bécsi antiszemita szél lengeti a zászlóját: semmi se természetesebb, mint hogy a ravasz vén generális összehitta a táborkart és azt mondta, hogy: »urak — *kutya van a kertben!* ...

Tudjátok, hogy a lövegeink elfogytak; mert a szélső ellenzék maguk is úgy vannak puszkapor dolgában, mint a nagyidai cigányok voltak: nekünk, hogy nekünk puszkaport nem adhatnak kölcsön, de maguk is — amint ezt Kossuth Ferencz utolsó kirohanása fényesen igazolta — már csak — *kapszival puffogatnak*, amitől természetesen még a verebek se félnek. Élelmezési ágenseink a korábban lojális kath. főpapok és lekötözött bankár-zsidók, — az első azért, mert *rútul megcsalluk őket*, a második azért, mert a bécsi mozgalom megmerevítette a kezükben a Wertheim-kulcsát: hogy hátha pályáznai kell Palesztina felé, milyen nagy szükség lesz az összeharcsolt milliókra! — *megsztrájkoltak és élelmiszert nem szállítanak*. És ami a fő, bajtársak! én úgy látom, hogy azt a félelmetes néppártot a mi egykori fegyvertársaink, az általunk megcsalt papok szervezik; pedig tudnotok kell, miszerint mi is csak addig voltunk erősek, míg azoknak a Wertheimja — *rendelkezésünkre állott*. De még — mivel »nulla calamitas sala« mindezekon kívül, ne kerülje el magas figyelmeteket az se, hogy pártunk kebelében (rosz órában legyen mondva!) az elégedetlenség, a visszavonás és a lelkeknek meglágyulása azt műveli, a mit a fában a *szű-féreg*. Nem látjátok mit művel Andor? Horrandum dictu! Támaszainkat, pártfogóinkat a kőbányai sertés-királyokat is elidegeníteni akarta tőlünk... Igaz, hogy most az egyszer — *jó órában legyen mondva!* — gixert csinált; de jöhet egy másik, akinek a puskája nem mond — esütörtököt. Szóval ha mi a magyar nép boldogítására tovább is a hatalom birtokában megmaradni akarunk: kedves Bruderjeim! azt meg ne várjuk, míg a ház *ránk szakad*, míg a néppárt eltapossa a mi egyedül üdvözítő uralkodásunkat. Oszlattassuk föl az országgyűlést, hogy most még hamarjában, kedvelt híveink a főispánok, a megyei tisztikar és az új gárda, az anyakönyvvezetők, a megrémült zsidók és a szekularizációt leső protestáns papok, olyan képviselőket választhassanak, akik igazi mame-lukok ne olyan tétovázók vagy tutyi-mutyik legyenek, mint — a mostaniak!...

Báró *Bánffy* Dezső, a diszpolgár erre a beszédre felállott, megsimogatta a hajzatát és annyit mondott, hogy — *amen.* Legyen meg.

De meglátszott az arcán, hogy érti bár a mes-ter szándékát, de tudja, hogy abból aligha lesz — *kalapos inas*; hogy az új választások után ők legfeljebb csak *árkon tul lesznek* — *hegy-mesterek.* — —
Tűzok.

Életre való eszme.

— Szakértő ápolónők a közkórházban. —

A biharmegyei közkórház évenként ezer és ezer sinylődő betegnek adja vissza egészségét. Egyik leghumanusabb intézményünk. Mégis azt tapasztaltuk, hogy a legszegényebb napszámos ember is a mig tehette, óvakodott a közkórház-tól és csak a legutolsó esetben gondolta rá magát, hogy segélyt keressen ezen kórház falai között.

E tartózkodásról, folytonos panaszcsoport az intéző körök is tudomással bírtak s kutatásuknak eredményeként konstatálták, hogy a baj eredete abban keresendő, miszerint nincs a kórháznak szakértő, megbízható ápoló személyzete. Bármily odaadó buzgalommal tölti be hivatását a kórház orvosi kara, a hanyag, lelkiismeretlen ápolás működésüket megbénítja. Azonkívül még nehezebbé teszi a betegeknek fájdalmuk elviselését a jó ápolás egyik sarkalatos feltételének: a gyöngédségnek hiánya.

Mindezeket az okokat és körülményeket belátta Biharvármegye törvényhatósági bizottsága, mikor néhány évvel ezelőtt közgyűlésileg kimondotta, hogy közkórházában a mai ápolók helyett *betegápoló irgalmas nővéreket alkalmaz.* Az utóbbi évtizedekben ország, nem: világszerte mindjobban terjed különösen szak-körökben az a vélemény, hogy jobb, fáradságtalanabb, gyöngédebb ápolót nem lehet találni mint az irgalmas nővérek, kik minden utógondolat, melléktekintetek nélkül csak az örök emberszeretet eszméjének szentelik életüket. Külföldön éppen úgy, mint a magyar fővárosban a legtöbb kórházban már áldásos működést fejtenek ki ezek az elismerésre, hála-ra méltó nők.

Biharvármegye fentebb említett határozatát még mindég nem tudták végrehajtani, mert nincsen elég irgalmas nővér. A kórház jelenlegi főorvosa: dr. Fráter Imre látván a jelenlegi állapot tarthatatlan voltát, a kényszer

A „TISZANTUL“ TÁRCZÁJA.

Modern történet.

— A „Tiszántul“ eredeti tárczája. —

Írta: Julius.

Egy uriaszony tizenkét esztendeig békés egyetértésben él az urával, ki művelt, derék ember és mint mérnök tisztességes állást foglal el a tarsadalomban. Három gyermeknek ad életet, kiknek nevelése elfoglalhatná s kikben feltalálhatná boldogságát, melyet esetleg érdek-házassága által elveszített.

Tizenkét év után meglát egy igénytelen, vézna mesterlegényt s a hitves, az anya, a mérnök, a katonatiszt leánya örült szenvedélyvel beleszeret ebbe a tizenkilenc éves vézna legénykébe. Elhagyja miatta a családi tűzhelyét, összetiporja tizenkét évi nyugalmát, békéjét, szeretetét. Meggyalazza férje nevét, saját becsületét és szegyenbe dönti miatta hozzátartozóit. Bünt büntre tetéz.

Mikor maga is beleszédül ez örült dologba, az ura szelid tekintettel közeledik feléje, gyermekeire hivatkozva, kérve kéri hogy fekezze szenvedélyét, térjen le a bűn ösvényéről, ő megbocsájt, elfelejt mindent. A nő fogadja; de meglátja szeretőjét, szenvedélye újra felülkerekedik jobb érzelmein és ismét elhagyja férje házát. A férj, vagy nem is a férj, az apa, pénzt küldözget utána, hogy hűtlen felesége éhen ne vesszen.

Az asszonyt meglepi, lesujtja ez a nagylelkűség s miután szenvedélyének parancsolni

nem tud: fogja két ártatlan leánygyermekét és a Duna hideg hullámaiba veti magát. Meg akar halni. Nem tud. Gyermekeit elsodorja az ár, őt magát kifogják s gyermekgyilkosságért törvény elé állítják. Őt, azt az anyát, ki asszonyinak rossz volt ugyan, de aki rajongott megölt gyermekeiért.

Ah! ez a sápadt arczu, beesett szemü összeesett asszony, rettenetes kinokát állhatott ki, míg kedves és szeretett gyermekeinek halálusáját végignézte, jajjait tehetetlenül végighallgatta. Rettenetesen bűnhődhetik ez az asszony pillanatnyi önfeledtében elkövetett bűnténye miatt naponta, mikor ez a haláltusa lelki szemei előtt feléled, mikor újra meg újra hallani véli leánykájának szívrepesztő kiáltásait: »mamám« »mamám« »édes mamám!«

Azt gondolná az ember, hogy azt, kiért mindez történt, véghetetlen szerelemmel szerette ez a bűnös asszony. Pedig dehogyan! Nem szerette soha, értik hölgyeim: soha. Szeretőjéhez, ha az el akarta volna is őt venni, nem ment volna hozzá. Fejtse meg, aki tudja ezt az asszonyi szenvedélyt.

Tizenöt esztendőre ítelték. A szerencsétlen megnyugodott az ítéletben. Azt szerette volna, ha életfogytiglan bebörtönözik. Egy gondolata van: meghalni; egy vágya van; egyesülni megölt gyermekeivel. A börtön majd megérleli ehhez.

És a szerető, az a vézna legényke? Ezt utálja, gyűlöli, nem kívánja sohasem látni többé. Testben-lelekben megbánta tettét. Oly hitvány féregnek tekinti magát, hogy a földön csúszva, porkolábjai kezeit csókolgatja alázatában. A megtérésre elég korán, de a többire már későn,

későn van ez. Férjét, gyermekeit, becsületét elveszté örökre, fájdalma pedig csak a sirban, szűnik meg.

Hát a férj és a hátramaradt fiú? Ezekről senkisésem beszél, ezekre senkisésem gondolt. Pedig jó Istenem! nem-e szánalomraméltó ember az a férj, az az apa is, ki tizenkét évi csöndes boldogság után feldult tűzhelyén kesereg, meggyilkolt gyermekei után? Kiket az gyilkolt meg, ki szívéhez legközelebb állott, ki rútul megcsalta s kinek még csak csábítója sincs, kit elkese-redésében lelőhessen, mert az asszony maga kereste, maga izgatta azt a vézna legénykét. A fiu is felnő. Mily érzelmeket fog ez ama becs-telen, gyilkos nő iránt táplálni, ki neki anyja volt? Hagyjuk ezt.

Egész lényemben megindulva vizsgálom e nő lelkét. És nem dobok követ rá mindjárt, miként ezt a világ teszi. A világ, mely legtöbb-ször oka a sülyedésnek, leghamarább alásülyeszt itéletével. Oka-e ő, hogy erénye gyöngébb volt szenvedélyénél? Tehet-e róla, hogy a kísértés óráiban esze megtagadta a szolgálatot és elbukott? Nézzük életkörülményeit.

Katonatiszt leánya. Ott nevelték azokban a modern magas leánynevelő intézetekben, hol annyiféle tudomány tömnek a serdülő leánykák fejébe, hogy szinte szédülnek a sok tudástól, mikor a mindennapi életbe kilépnek. Könyv nélkül elmondják még a csillagok neveit is, *annak az egyetlennek nevét azonban*, ki a csillagok felett lakik, vajmi ritkán ejtik ki. Mert a mai modern nevelőintézetekben első a tudomány, aztán a játék és gimnasztika és csak azután jön, ha jön, a vallás és az Isten.

helyzetnek engedve most más uton akar javítani a bajokon. Irgalmas nővért a kórház igazgatósága nem kaphat s így érintkezésbe lépett a magyar vörös keresztgyelet elnökségével, s puhátólódzott, lehetne-e Biharmegye köz-kórházában az egylettől ápolónőket nyerni. Sőt még tovább ment s felvetette az eszmét, hogy Nagyváradon, a köz-kórház kebelében egy ápolónői tanfolyamot ohajtana létesíteni.

A vereskereszt egyesület elnöksége tanácskozott e tárgyban s a főorvos eszméjét igen életrevalónak találták.

Dr. Fráter Imre igazgató főorvos tegnap erre vonatkozólag a következő előterjesztést tette Szunyogh Péter alispánhoz, mint a kórházi választmány elnökéhez:

Tekintetes Elnök Alispán Ur!

Miután ez időszert nincs kilátásunk arra, hogy szerzetes ápolónőket kapjunk, nem lévén elegendő számú, kénytelenek vagyunk másféle ápolónők után nézni, nem hagyhatva betegeink ápolását továbbra is a mostaniak kezében, kik tanulatlanok mellett — egyes kivételeket leszámítva — hanyagok és lelkiismeretlenek is.

A vörös kereszt egyesület iroda főnökéhez kérdést intéztem, hogy az alább leirandó tervezetemet keresztül volna-e vihető, s miután arra a mellékelt levél tanúsága szerint igen jó választ kaptam, tisztelettel előadom azt, méltóztatnék intézkedni, elfogadható lesz-e az, hogy azután a további lépéseket megtehessem.

Tervezetem következő:

Vennék a vörös keresztgyeletről 8 kiképzett ápolónőt, hogy minden főosztályra jusson egy; állítanék fel azután egy ápolónői tanfolyamot hova a veres kereszt egyesület minden évben 12 tanulót küldene.

Az ápolónők körülbelül havi 12 frt díjazást kapnának, a mi évenként 1152 frtra megy fel, a tanulók pedig havi 6 frtot a mi 864 frtra megy; az egész tehát 2016 frtra. Lakásul az apácák lakása szolgálna, élelmezést az élelmező adna, ruházatot a vörös kereszt egyesület.

A tanítást én végezném a segéd orvosokkal, kik erre szívesen vállalkoznak. Beosztásuk pedig úgy lenne, hogy minden főápolóné mellé beosztatnék szükség szerint 1 vagy 2. Az ápolónők nem laktának a betegek közt, e helyett azonban éjjeli ügyeletet tartanának felváltva naponként 3—4.

A kórház kibővítése folytán az ápolónők

Ha a szülői háznál nem oltják a leány lelkébe a vallásos érzületet, az ugynevezett magas modern tanintézetekben vagy semmi vagy csak igen kevés ragad belőle reájuk. Van kivétel, de nem sok. A fiatal asszony nagy része aztán imakönyv helyett Zolát veszi kezébe, templom helyett az Orfeumba jár cigarettázni. Csoda-e, ha a válságos pillanatokban erénye az ellenállásra gyöngének bizonyul és könnyen elbukik?

Sokan lehet azt mondják erre, hogy ez csak amolyan fantázia, az író urak egyebet sem tudnak mint túlozni. A mely asszony rossz akar lenni, rossz lesz az, ha leánykorában folytonosan imádkozott és a nap kétharmadrészét templomban töltötte.

Nem akarok vitatkozni. Az imádkozás és vallásos érzület két egymástól különböző fogalmait sem fejtegetem. A nőknek mindenkor igazuk van, igazuknak kell lenni, nemük úgy hozza magával hogy a férfiak ebben a divatos világban velük szemben engedékenyek legyenek. Azt azonban minden szép asszony meg fogja nekem engedni, hogy a vallásosság a legszebb női ékesség s hogy egyedül ez képes a női erényt minden körülmény között megvédeni.

És a midőn a férfiak tiszteletből és szeretetből, főleg pedig a szép szemekért szívesen elfelejtik a szép asszonyoknak minden ismert és ismeretlen hibáikat, — ugyanakkor a nők az igazi erény, a benső vallásosság ápolása által iparkodjanak hibáikat legyőzni, hogy így a mások által adott becsülés önbecsülésé váljék.

számát ugys szaporítani kellene 2-vel, ezek fizetése, ha megmaradnának a havi 8 frt mellett 1536 frtra menne fel, mindég fennmaradna azonban a napszámosnók felfogadásának szükségége, a kiknek díjazásával körülbelül oda jutnánk, a hova a veres keresztessékekkel s mégis csak olyan rossz ápolónők lennének, mint eddig, a különbség pedig különben is csak 480 frt.

Mindkét esetben a két férfi elmebeteg ápoló meghagyandó lenne. A veres keresztessékekkel csak 1 próba évre szerződünk s 1896. január 1-én foglalnák el állásukat.

Ebben áll tervezetem, ha elfogadhatónak méltóztatik tartani, kérem engem megbizni, hogy a vörös kereszt egyesülettel most már hivatalos uton megköthessem a szerződést, a mit jóváhagyás végett befogok terjeszteni.

Kelt stb.

Dr. Fráter Imre,
igazgató főorvos.

* * *

A kérdést a kórházi választmány közelebb fogja tárgyalni s minden valószínűség szerint elfogadja a főorvos javaslatát, mely által sokban javítaná a mai állapotot.

Ezt a helyzetet is azonban csak addig tartják fenn, a míg a törvényhatóság határozatát teljes egészében megvalósíthatják, t. i. A míg elegendő számú betegápoló irgalmas nővér lesz, akiknek gondozására bizhatják a szegény betegeket.

Biharvármegye közügyei.

A vármegye közigazgatási bizottsági ülése.

Tegnap délelőtt a vármegyház kistermében tartatott meg a vármegye közigazgatási bizottságának rendes havi ülése.

Jelen voltak: Dr. Beöthy László főispán elnöke alatt, Szunyogh Péter alispán, Papp János főjegyző, Tóth Dezső főügyész, Dr. Popovits György t. főorvos, Sipos Orbán kir. tanfelügyelő, id. Gálbory Sámuel, Szász Ágoston, Papp Miklós pénzügyigazgató, Dr. Bulyovszky József kir. ügyész, Gyurkovits Kornél kir. főmérnök, Örley Kálmán, Torma Lajos, ifj. Tisza Kálmán, Balasházy Bertalan, Szabó József, Markovits Károly, Hegyessi Márton, Ertsey Géza, Radnay Farkas és mint alispáni előadók Lovassy Andor, Keszthelyi Zoltán.

Felolvastatott az alispáni jelentés

melyszerint: a múlt hóban az időjárás nem mutatott semmi eltérést a rendestől. Az egész hónapban volt 9 tiszta, 11 fellegetes és 11 esősnap. A hőmérsék 2-án 30° C.-al maximumát és 18-án 27° C.-al minimumát érte el. Az átlagos hőmérsék 12-8° C.

A közegészségügyi állapot kedvezőlenebb volt, mint az előbbi hónapban. A hivatalos orvosok 3005 beteget gyógykezelték s így 318-al többet, mint szeptemberben. Uralkodó kórként valamennyi járásban az emésztő és légző szervi bajok fordultak elő.

Heveny fertőző kórok közül 1. *roncsoló toroklob* 3 községben fordult elő 20 esetben, gyógyult 9, meghalt 10, kezelés alatt maradt 1. 2. *kanyaró* egy községben fordult elő 18 esetben, gyógyult 16, kezelés alatt maradt 2. 3. *vörheny* 2 községben fordult elő 28 esetben, gyógyult 8, meghalt 3, kezelés alatt maradt 17.

4. *hasihagymáz* egy községben fordult elő 18 esetben, gyógyult 7, meghalt 6, ápolás alatt maradt 5.

Rendőri bonczolat eszközöltetett 11 esetben: öngyilkos volt 3, baleset által kimúlt 4, természetes, de rendkívüli halállal 4.

Törvényszéki bonczolat 8 esetben eszközöltetett.

A kir. ügyészi jelentés

szerint a múlt hóban a törvényszéki fogházban letartóztatva volt 227 férfi, 43 nő; a hó végén bent maradt 148 férfi, 20 nő, összesen 168 személy.

A munka keresmény 1839 nap után 102 frt 75 $\frac{1}{2}$ krt tett ki.

A pénzügyigazgató jelentése

szerint szeptember hóban befolyt:

egyenes adóba . . .	199.425 frt 92	kr.
hadmentességi díj . . .	4.883 » 87	»
bélyegjövődék . . .	23.388 » 65	«
fogyasztási itáladó . . .	195.405 » 19 $\frac{1}{2}$	»
dohány jövedék . . .	109.215 » 48	»
jogilleték czimén . . .	27.315 » 94 $\frac{1}{2}$	»
határvám czimén . . .	5.556 frt 27	kr.

E kedvezőtlen eredmény a mostoha gazdasági viszonyok, a hosszasan tartott sertésvész, s a szarvasmarhák közt fellépett száj és köröm fájásnak tulajdonítható.

Miniszteri leiratok.

Az állami anyakönyvvezetők helyetteseinek alkalmazása tárgyában kiadott belügyminiszteri rendelet a vármegye alispánjának kiadatott.

A szomszédos anyakönyvi kerületeknek helyetteskép való megjelölését elrendelő miniszteri leirat az alispánnak adatott ki.

Az uszó műveken alkalmazott gőzkazánok megvizsgálását szabályozó kereskedelemügyi miniszteri rendelet közhírré tétele elrendeltetett.

Az utadó ügyekben beadott felebbezések hova terjesztése tárgyában kelt miniszteri leirat tudomásul vétetett.

Az erdei kihágási ügyeknél az erdőtiszték eljárási költségeinek felszámítását szabályozó rendelet meghirdettetni határozatott.

Az államépítészeti hivatalok, közuti felügyelők, utmesterek és utkaparók szolgálati szabályzatának hatályon kívül helyezését és az új szabályzat életbeléptét közlő rendelet tudomásul vétetett.

Vámos János micskei lakos települési és építkezési ügyében új eljárást elrendelő leirat a főszolgabíróval közöltetik.

Az ország területén levő növénykereskedők összeírását elrendelő leirat, — a főszolgabíróknak kiadatott.

A községi bíróságoktól a kir. járásbírósgokhoz áttett ügyek bélyegilletéke tárgyában kiadott belügyminiszteri rendelet — meghirdettetik.

Az iskola ügy fejlesztése és az iskola látogatása tárgyában kelt leirat, — tudomásul vétetett.

Kápolna község 3%-os óvodai adó engedélyezése iránt beadott kérvénye vallás és közoktatásügyi miniszterhez felterjesztetik.

Folyó ügyek.

Gróf Stubenberg József székelyhidi vámos hidján szedendő vámdíj tételek jegyzéke keresk. miniszterhez pártolólag felterjesztetett.

Groszman Simon h.-bagosi lakos tégláégetőjének felállítási ügyében vizsgálat rendeltetett.

A nagy-bajomi községi képviselő-választás megsemmisített s új választás rendeltetett el. Less község pénztárának kirablása ügyében belügyminiszterhez jelentés tétetett.

Nagy Sándor h.-k.-pályi lakos fellebbezése az ellene emelt panaszok tárgyában, elutasított.

Fehér János nagyvárad lakos fellebbezése következtében a reá kivetett községi pótdó a fugyi-vásárhelyi szőlője után, valamint a törv. hat. utadó egyrésze leiratott.

Friedman Mór mihellői és Lövy Izrael m.-gyepesi lakos utadó kivetés elleni fellebbezése elutasított.

A p.-szöllői gyógytár jogositványért pályázók közül Hankovits Ferencz elutasított és Plaveczy Sándor pedig kérvényének felszerelésére utasítva lett.

Utadó ügyek.

A Berettyó-Körösi szab. társulat terhéről 18 frt leiratott, de egyidejűleg 5 frt 64 kr. utadó előiratott, továbbá Stern Dezső, valamint Jobb és Csanás községek terhéről a kért leírás elrendeltetett.

Kivételes nőülések.

Pap Mihály, Vigyikán Juon, Faur János és Juhász Józsefnek kivételes nőülési engedély iránti kérvénye pártolólag honvédelmi miniszterhez felterjesztettek.

Tanügyek.

Az ér-selindi g. k. egyház, a tanítói fizetésnek segélyvel való kiegészítése iránt beadott kérvényére — értesítettet.

Több község egyházának az államsegélyvel kiegészített tanítói fizetésekről szóló számadatai vallásügyi miniszterhez felterjesztettek.

Adó ügyek.

Több magán felek és községek részéről behajthatatlannak bizonyult különböző adók leirattak.

Valamint többek leírás iránti kérvénye elutasított.

Végül Sarkad, Ó-Apáti, Nyárló, S.-Uzsopa, Kigyik, P.-Sz.-Márton, Almamező, Harangmező, Tarkaicza, Fenes, Füzegy, P.-Szöllős és Less községek előjárói ellen a felelősség kimondatott.

Ezzel a tárgysorozat kimerülván, az ülés 1/2 12 órakor berekesztetett.

NAPTÁR.

— November 5. —

Kedd. Róm. kath. Imre hg. Prot. Imre. Görög kel. Aréasz. Izr. 18.

Nap két 6 óra 33 p., nyug 4 óra 21 p. Hold kette 5 óra 37 p., nyug. 9 óra 57 p.

Novemb. 6. A nagyváradai szepitészeti egylet gyulése a varoshaz tanacsstermben delutan 5 orakor.

„ **7.** Városi közigazgatási bizottság ülése delutan 3 orakor.

„ **8.** A biharmegyei agarasz-egylet közgyulése B.-Ujfaluban.

„ **9.** A nváradai zenekedvelok estelye a Zöldfában

„ **9-10.** B.-ujfalusi agarasz-verseny.

„ **14.** Városi közgyulés d. u. 3 orakor.

„ **19.** A biharmegyei és nagyváradai nöegylet Erzsébet táncestelye a Fekete Sas termében.

Decz. 29. A biharmegyei és nagyváradai nöegylet sorsjegyhuzása.

„ **30.** A vármegye tisztujtó közgyulése.

UJDONSÁGOK.

Lapunk egyes számai a következő üzletekben kaphatók:

Kiss Dávid kereskedése Fő-utca,
Sonneuwirth-léle bazarban Fő-utca,
Kádár és Kiss czégnél Kishid-fő,
Kutasi D. papirkereskedésében Uri-utca,
Panker Dániel papirkereskedésében Kis-placz,
Reich Sándor vegyeskereskedésében Szent-János-utca,

Mezey János fúszkereskedésében Körös-utca.

Reich Antal kereskedése Nagy-Fürdő-utca.

Frankl Mari tőzsde és hírlapelárusító Kereskedelmi csarnok palota Nagypiacz.

M. kir. dobány- és szivar-áruda Zöldfa-utca.

Ugyanezen helyeken előfizetések is elfogadtnak.

* **A katolikus kör elnökének üdvözléte.** A nagyváradai katolikus kör megalakulása alkalmából a kör nevében annak egyházi elnöke P a l o t a y László apát-kanonok üdvözlő távirattal kereste fel a kör nagy lelkesedéssel megválasztott világi elnökét: gróf B a t t h y á n y i József nagybirtokost, az érdemekben gazdag főúr az üdvözlötre a következő megleghangu táviratban válaszolt Pozsonyból:

Nagyságos Palotay László kanonok urnak

Nagyvárad.

Örömmel vettem a megtisztelő táviratot. Kérem a tisztelt körnek bejelenteni, mikép az elnökséget köszönettel elfogadtam. Kérek sürgönyválaszt, mikor lesz a megnyitás.

Gróf Batthyányi.

A kör elnöksége a nemes gróf kérdésére bővebben fog levélben válaszolni.

* **Külön kiadásunk.** Tegnap délelőtti helybeli előfizetőinknek a *katolikus kör alakuló gyűléséről bő referátát, valamint bő távirati és hirrovatot tartalmazó külön kiadást* küldtünk széjjel. Vidéki előfizetőink mai lapunkhoz mellékelve kapják külön kiadásunkat.

* **Az aranymisézés főpap jótékonyága.** Andrassy János apátkanonok november hó 1-én

Mária-Radnán megtartott aranymiséje alkalmából sem feledkezett meg azokról a jótékony intézetekről, amelyek eddig is élvezték bőkezű jótékonyágát. Az aranymiséje alkalmából a nagyváradai koldusápoló és figyermekmenedékház egyletnek, a Nogáll intézetnek és az ujjvárosi irgalmas nővéreknek 100—100 forintot adományozott.

* **Tárgyalás a kópárhuzammű ügyében.** Tegnap tartatott meg a helyszíni tárgyalás a Sebes-Körös folyó várad-velencei szakaszán **Knapp Ferencz** és társai telke alatt építés alatt álló kópárhuzammű ellen Miskolczy Barnabás és Knapp Ferencz által beadott panaszok felett.

Jelen voltak: Rácz Mihály főjegyző a tárgyalás vezetője, Szarvasy Arzén folyammérnök, mint hatósági szakértő, May Sándor kir. mérnök az államépítészeti hivatal részéről, Dús László főügyész a város közönsége képviselőjében, Busch Dávid főmérnök, Miskolczy Barnabás és Knapp Ferencz, a vállalat részéről Ländler Ferencz.

A folyammérnöki hivatal képviselője ez alkalommal véleményét nem adott, mert az egyik panaszos részéről az állítottat, hogy az építkezés az eredeti tervtől eltérően vitetik keresztül, ennél fogva az ügy alapos tanulmányozása után fog nyilatkozni; kéri azért, hogy a városi mérnöki hivatal által az építkezés vonala, még mielőtt az iratok hozzá áttétetnének, lerajzoltattassék.

Az államépítészeti hivatal képviselője kijelentette, hogy a tervezett párhuzamműnek megkezdett kiegészítése esetén panaszosok kedvezőbb helyzetbe fognak jutni mindenestre, mint a nélkül lennének, ennél fogva annak keresztülvitele meg nem akadályozandó, hanem minél előbb keresztül vitessék.

A Miskolczy Barnabás kifogását az képezte, hogy a törvény értelmében szükséges tárgyalás nem tartatott meg, s a párhuzammű építése a földmivélsügyi miniszter által engedélyezve nem lett s kéri a gát építésének beszüntetését, vagy ennek nem teljesítése esetén az engedélyezési eljárás betartását. Knapp Ferencz ragaszkodik ahhoz, hogy az építés nem szakszerűen történik, miért is az esetleges áradásnál a víz nagyobb erővel fogja a balpartot megtámadni, mert a kereszt gátak által a víz folyásában akadályozva lenne, ennél fogva kártérítési jogait fentartja.

Dús László főügyész előadja, hogy a párhuzammű építése a földmivélsügyi miniszter által jóváhagyott tervek s III. foku engedély alapján épül a szabályszerű tárgyalás megtartása után s így a párhuzammű létesítésének kérdése ma vita tárgyát nem képezheti.

Ländler Ferencz vállalkozó kijelentette, hogy keresztgátak még nem is létesítettek, csupán az ahhoz szükséges anyag van lerakva oly formán, hogy a víz lefolyás akadályozva nines.

Az iratok a tárgyalás eredményéhez képest a városi mérnöki hivatalnak lesznek kiadva, hogy a folyammérnökség által kívántakat készítse el, ezután a folyammérnökséghez fognak áttétetni véleményadás végett s ennek alapján a polgármester fog a panasz felett I. fokban határozni.

A tárgyalás reális eredménye ez idő szerint az, hogy a nyert felvilágosítások alapján megnyugodva távoztak.

* **A mérnöki hivatal ajándéka.** Említettük, hogy **Sal Ferencz** kir. tanácsos polgármestert közszolgálatának 20-ik évfordulóján egy tisztikar, mint a mérnöki hivatal ajándékkal fogja meglepni. A tisztikar egy albummal, — a mérnöki hivatal pedig egy oly térképpel, — a melyen **Sal Ferencz** polgármestersége alatt a városban történt változások különböző színekkel vannak feltüntetve. A térkép, mely egy művészies kiállítás, mint beosztása által a szemlélő tetszését teljesen megnyeri — baloldali sarkán a következő felirat áll:

Sal Ferencz királyi tanácsos polgármestersége alatt, vagyis 1875. november 1-től 1895. novemberig Nagyváradon létesített köz- és magánépületek, utak, terek, hidak, partvédművek és közegészségügyi intézmények kimutatása.

Ezután jönnek részletesen a létesítmények így:

Uj épületek, vásárlások: Lovassági laktanya 100,000 frt. Vágóhid 85,000 frt. Ló- és baromvásártér 26,000 frt. Reál- és polgári iskola 225,000 frt. Tűzoltó őrtanya a majorban, új épületek 27,000 frt. Árvaház 48,000 frt. Katonai felszerelési raktár és lőszerraktár 35,000 frt. Szechenyi szálloda 60,000 frt. Csillagvárosi iskola 5,000 frt. Püspökségi magtár 30,000 frt. Sdravich-ház megvétele 14,000 frt. Összesen: **1.132,000 frt.**

Utak s terek rendezése: Nagypiacz 126,000 frt. Szt-László-tér 89,000 frt. Fő-utca a vasutig 128,000 frt. Nagy-Teleki-utca 95,000 frt. Sztarovecki-utca 22,900 frt. Zöldfa-, Kossuth-utca 37,000 frt. Kőfaragó-utca 8,000 frt. Kolozsvári-utca 28,000 frt. Perczes- és Fürdő-utca 13,000 frt. Két vashid 250,000 frt. Állandó köpart 127,000 frt. Felső-Pecze-utca rendezése 15,000 frt. Olaszii Köröspart 27,000 frt. Korona-utca 11,000 frt. Összesen **976,900 frt.**

Egészségügy: Vizvezeték létesítése 450,000 frt. Járványkórház 24,000 frt. Összesen **474,000 frt.**

Valamennyi kiadás együttesen **2.582,900 frt.**

* **Diák öröm.** A járvány által okozott kényszer szünidő után tegnap reggel cseppetek először a helybeli köznevelőintézményekben. A diákok szívesebben köszöntötték egymást, mint a nyári szünidő után. El kell ismernünk azt a diákerényt, hogy aggodalommal fogadták egy újabb kényszer-szünidő híreit, mert a diák, ha bár jól esik is az a szünidő, tudja, hogy az egész évre kiszabott tananyagot csak az ő malmuknak kell megörölni.

* **Diszes palota a Fő-utczán.** Nagyvárad külső képe az utóbbi években öröndetes haladást mutat. Egymásután emelkedtek csinos, itt-ott monumentális épületek. A jövő évben ismét egy remek új épülettel csinosodik a Fő-utca. Városunk közbecsülésben álló derék építésze: **Rimanóczy Kálmán** kérvényt adott be a városi tanácshoz, melyben építési engedélyt kér egy diszes, kétemeletes palotára. A Fő-utczán, a Casinóval szemben levő alacsony háza helyére akarja építeni a nagyarányu bérházat. A fő-utczai részen üzletek a többi oldalakon lakások lesznek. A bemutatott tervrajz szerint a igen diszes kupola és stylszerű sugár torony emelkedik ki a tetőzetből. Egyben kéri Rimanóczy, hogy az építés tartamára, 1896. márcziustól november 1-ig a Bartsch és Rimanóczy-ház közt levő utca-részt a kocsii közlekedéstől elzárják s e helyen kereskedő lakói részére árusátrakat állíthasson.

* **Faludy Ferencz emléke.** A XVIII. század egyik magyar írójának, Faludy Ferencznek emlékezetét üli meg nemsokára Vasmege. Faludy Ferencz rohonczi lakóházát nagyszerű emléktáblával jeleli meg Vasmege közönsége, melynek leleplezési ünnepélye november 3-án történik meg. Ezen alkalommal a megnyitó beszédet dr. Károlyi Antal alispán tartja. Faludy irodalmi méltatását dr. Dallos József premontrei kanonok adja elő és a záróbeszédet Nagy Ignác tartja.

* **Szerenade a polgármesternek.** Mezey Mihály a jubileum bizottság elnöke november 2-ről kelteve, meghívókat bocsájtott ki a szerenadéban való közreműködés végett. — Beleznay Antal a zenekedvelők egyesületének ének-karmestere ugyanis egy énekkart szervez, mely ma délután 6 órakor tartja első szervezkedő próbáját a polgári fiúiskola nagy-Teleki-utczai helyiségében.

* **Telefon a Félix fürdőbe.** Bevezetett tény, hogy a város és a Félix-fürdő között, már a mult idényre is ígért telefon felállításhoz, már a jövő hónapban hozzáfognak s január első napján, átadják a közhasználatnak. Ezzel a gyógyfürdő a téli használatra is kedvezőbb körülmény közé jut s a kadas fürdők melletti kis szobák télire is megnépesednek. A Ferencz-fürdő is jelentékeny változás alá jön a tél folyamán. Az eddigi hencsereket körítő deszkafalat eltávolítják s a fürdő közönség egy tágas teremben, egymással társalogva végezheti a fürdés utáni kellemes pihenést.

* **Öröndetes hír Halifax hiveinek.** Az új jégpálya területére tegnap reggel bocsátották be a vizet. A vízvezeték aránylag vékony csöve igen lassan adta az aránylag nagy terület elborításához szükséges vizet, kiszáradt föld

is sokezernyi decziliter nyelvén el, napok kel-
lenek ahhoz, hogy a föld magát teljesen tele
ígya. A városligeti tó egész területét elborította
a megszürt Körösvíz, tehát tisztavíz várja itt
a megszürt Körösvíz. A télen felállítják az új pá-
is az első fagyot. A télen felállítják az új pá-
lyaházat ide is. E pályaház télen a korcsolyá-
zók befogadására, nyáron pedig a selyemter-
melés czéljára fog hasznos szolgálatot tenni.

* **Kossuth Ferencz lapja.** A napokban
ama hír terjedt el, hogy Kossuth Ferencz egy
napilapot alapít, amelynek ő lesz a szerkesz-
tője. E hírrel szemben ma az »Egyetértés« a
következőket írja:

Kossuth Ferencz nevével új és hallatlan
visszaélés történt. Egy alapítandó lapra előfize-
tési felhívást nyomattak az Ottinger-nyomdában
Nagy-Körösvíz, mely alá Kossuth Ferencz nevét
nyomatták. Biztos tudomásunk van arról, hogy
Kossuth Ferencz semmi előfize-tési felhívást nem
bocsátott ki és senkit sem hatalmazott fel arra,
hogy nevét bármely ilyen felhívás alá írja vagy
nyomassa.

* **Közlekedés a fürdőkhöz.** Örvendetes hír
terjedt el a múlt héten a közeli gyógyfürdőket
látogató közönség között. Azt beszélték, hogy a
közúti vasut, végre valahára szolgálni fogja azt
a közérdeket is, melyet annak idején a rész-
vénytársaság kötelezően ígért meg. A személy-
szállítás megindul, a fürdőkhöz jövő tavaszon
már a Zöldfa szálloda elől indulnak a vonatok,
s az erre vonatkozó szerződést már alá is í-
ták stb. — A tény az, hogy egy próbavonat a
múlt héten künn járt a fürdőkhöz, tárgyalások
is folytak az államvasutak között. A kocsikat
az államvasut szolgáltató, s a közúti vasut
adja a mozdonyt, fürdővonatok ünnep és va-
sárnapon a Zöldfa elől indulnának de a vitel-
díjt 60 és 40 krban kérte a közúti és belé-
nyesi vasut megállapítani a Zöldfától a fürdőig
és vissza. Az államvasut pedig az eddigi 44 és
30 krajczárokhöz ragaszkodik, s emez igen fon-
tos kérdés miatt az ügy, megfeneklett, s talán
ismét hosszú időre. Nagyon természetes, hogy
más, újabb közúti, pláne »lófejű« vasut szóba
sem jöhet, mert hogy egy régi vállalat, mely
évek óta tartja markában a teherszállítást, ál-
lomással bír a város belsejében, vonalai befut-
nak a számottevő gyártelepekbe stb nem véli
megtalálni a számadását a fürdőkhöz járnai szo-
kott óriási forgalom mellett sem: bajosan ta-
llálja meg oly vállalat, mely pusztán a sze-
mélyszállítást tűzi ki feladatául. Így azután a
közönség vigasztalására ismét az marad, hogy
— várjunk!

* **Sörgyár Nagyváradon.** Nagyvárad város
október havi közgyűlésén elhatározták, hogy a
pecze-szőlősi határban fekvő régi sörfőzdét és
az ehhez tartozó 9 hold földet 10.500 forintért
örök áron Löwy Ignác bécsi lakosnak eladja
azzal a kikötéssel, miszerint Löwy már a jövő
tavaszon megkezd egy nagyobb arányú sörfőzde
berendezését. A belügyminiszter a közgyűlés ha-
tározatát jóváhagyta azzal a kikötéssel, hogy a
vételár mint törzsvagyon kezelendő és gyümöl-
csötletendő. Az új tulajdonos mielőbb megkezd
az új sörgyár építését és berendezését.

* **Szép részlet a polgármester jubileu-
mából.** Népiünnepély rendezésén fáradoznak a
helybéli vendéglősök és kávéosok Sal Ferencz
polgármesterünk jubileuma alkalmából. A moz-
galom élén Czeglédy Sándor vendéglősünk áll.
Az van tervben, hogy a jubileum napján, vagy
a megelőző napon a Potyka vendéglő nagy
termében megvendégléjék a város szegényebb
sorsu polgárait pörkölt, turós csusza és egy
üveg borból álló közébédél,

* **Meg van jól olvasva.** Egyik szomszédos
magyar községből beállított egy szürös atyafi a
boltoshoz és százaszt váltattott. A kereskedő elébe
tesz egy csomó új forintost. Az atyafi leveszi a
bankok keresztököt és nagy óvatossággal kezdte
olvasni a ropogós banknótákat.

— Egy, kettő . . . harmincz . . .

A harmincznél nagyobb sóhajtott a jó lélek
s nyilván elfáradván a munkában e szavakkal tette
zsebre a bankócsomót:

— Na, ha harminczig meg volt meg lesz a
többi is . . . s kifordult az ajtón.

* **Kegyetlen gyilkosság az örökségért.**
Árkus községből rémes gyilkosságról tudósít le-
velezőnk. Morár Mikula ottani lakos régebb idő
óta perlekedett sógorával: Belán Jozsv bor-
szegi lakossal és ennek nevével. A napokban
rendezni akarták a hagyatékot s e czélből Be-
lán Jozsv és neje: Morár Mikulának édes test-
vére Borszegegről Árkusra utaztak. Mikor Morár
Mikula látta, hogy testvére és sógora nem haj-
landók jogos követelésüktől elállani s erősen
követelik a hagyatékot részüket, pokoli gon-
dolat fogamzott meg agyában. Egyezkedés köz-
ben lerészegítette őket. Mikor nyugalomra tér-
tek s a szesz hatása alatt mély álomba me-
rültek, Morár Mikula fejszével rájuk tört s
iszonyuan összevagdalta mindkettőt. Sógora,
Belán Jozsv azonnal meghalt, míg testvére, Be-
lán Barbara életben maradásához nincs re-
mény. A csendőrség elfogta az emberi szörnyet
s a tenkei járásbiróság fogházában őrzik.

* **A legújabb kolera-rendelet.** A belügy-
miniszter körrendeletben tudatja az összes tör-
vényhatóságokkal, hogy Galiczia Tarnopol és
Tremborola kerületeit, kolera járványfészkeknek
jeleltetik ki. Ez okból szigorú betartását ren-
deli el a forgalom, közlekedés megszorítására
nézve korábban kiadott kolerarendelethez.

**Uj birói állás szervezése a kir. törvény-
széknél.** A nagyváradi ügyvédi kamara a fel-
szaporodott ügydarabok gyorsabb elintézése vé-
gett egy birói állás szervezését kérte az igaz-
ságügyminiszternél. Tegnapelőtt végre leérkezett
az igazságügyminiszteri rendelet, melyben fel-
hívja a törvényszéki elnököt, hogy egy birói
állás betöltése végett a kellő lépéseket gyorsan
tegye meg.

* **A selyemtenyésztés ügyeinek előmozdi-
tása tárgyában az országos selyemtenyésztési
hivatal megkereste Nagyvárad város hatóságát,
hogy a Potyka és vasúti kútház közötti terüle-
tet engedje át néhány évre eperfa-tenyésztés
czéljaira, honnan Nagyvárad és vidékét ingyen
látnák el eperfával. Bezerédj Pál miniszteri
meghatalmazott terjedelmes levelet intézett
Rátkay József községi tanítóhoz, előzetes taná-
csot adva arra nézve, hogy a legszegényebb,
szinte dologtehetetlen nép figyelmét irányítsa a
termelés megkezdésére, mert a levélszedés, a
hernyók étetése erőteljes munkás kéznek nem
való, nem haszonhajtó. Csakis oly erők vállal-
kozzanak a tenyésztésre, kik a levélszedést, a
hernyók étetését végezni tudják. Szegényebb
sorsu hivatalnokok özvegyei, öreg asszonyok,
férfiak és apró gyermekek különben elrepült
ideje adja meg ehhez a legjobb munkaerőt,
mely 4—5 heti szorgalom után végre is 10, 20,
50 forintot vihet egy szegény családba.**

* **Apponyi Albert gróf Kassán.** Apponyi
Albert gróf e hó 10-én Kassán lesz, hol a várva-
vart beszédet, melyben az ország mostani hely-
zetéről nyilatkozni fog, meg fogja tartani. Kisé-
retében, mint haljuk, sok notabilitás a nemzeti
párti képviselők sorából lesz, köztük Hodossy
Imre, Bujanovics Sándor, Horánszky, Hock Já-
nos stb. Ugyanakkor tartja ott beszámoló-be-
szédét Beüthy Ákos, Kassa város országgyűlési
képviseleje.

* **Meglepetés a jogászoknak.** A jogászokat
nem éppen valami kellemes meglepetés érte.
Az 1894: XXVII. t. cz. 3. §-a értelmében az
új tanári nyugdíjintézet alapjához minden jog-
hallgató évenként 6 frittal tartozik hozzájárulni.
A törvény ezen paragrafusáról azonban oda
fönn egyelőre megfeledeztek s a jelenleg te-
vékeny, lázasan munkálkodó kultuszminiszter
jóvá akarván tenni a nagy mulasztást, sietett

kiadni október hó 11-én kelt 41439. sz. ren-
deletet, melynek értelmében a joghallgatók egy-
előre a múlt évi 6 frittot kötelesek befizetni. A
jelen tanévre fizetendő 6 fritt iránt valószínűleg
a második félévben fognak megtéetni az intéz-
kedések. Jogászaink bizonyosan nem nagyon
örvendenek ezen újabb megadóztatásuknak, —
az apák még kevésbbé.

* **Regale kötvények kisorsolása.** A regale
kártalanítására kibocsátott 4½%-os adómentes
kötelezvények közül évenként bizonyos számú
kötvényeket kisorsolnak s az illető községnek
azok értékét az állami pénztár kifizeti. Az okt.
1-én megejtett sorsolásnál két biharmegyei köz-
ség kötvényét is kihúzták: Monor-Petri 2450
frtos 1821. számú és Kis-Dombrovitza 50 frtos,
6407. számúakat. Az összegeket 1896. évi ja-
nuár hó 1-én fizetik ki.

* **Önértékes csavargó.** Neve? *Csobán Já-
nos.* Lakik? Különböző helyeken. Foglalkozása?
Magánzó, illetőleg az is különböző. Tegnap például
azzal foglalkozott, hogy a piacon garázdálkodott s
mikor ezért a rend éber öre kérdőre vonta, még
»neki állt felebb«. Állásba vágta magát és neki-
ment a rendőrnök. Most azután sok küzdelem
után van lakhelye és ideiglenesen állandó foglalko-
zása is. Ül.

* **Jegyzőválasztás a megyében.** Darvas
község jegyző állása megüresedett. Pályázati
kérvények november 23-ig nyújthatók be a b-
ujfalui főszolgabíróhoz. A választás november
25-én lesz.

Henry circusa. Igazán az övé, nemesak
anyagilag, de szellemileg is, mert a mutatványok-
nak ő a lelke. Ne tessék nevetni, mert azt mond-
tam, hogy szellemileg is, mert igaz, tiszta valóság.
Szellem kell ám ahhoz, találekony ész és igen
nagy türelem, a mit a Henry circusa s a circus-
ban különösen maga Henry produkál.

A tarka Tableaux a négy ponnyval, a hat
kitünően idomított sárga ló, alig észre vehető jelre
nyargal, forog, hátrál, lefekszik, két lábra áll sőt
tréfálódzik.

Blondin valóságos művész és gentleman. Hin-
tázik, tánczol, zenél, pezsgős (?) palackokon sétál,
s milyen eleganciával étkezik fouteiban ülve. Fizet
is, bár nem a legjobb kedvvel.

Kétlábra áll, bókol a közönségnek s gazdáját
agyaraira ültetve kiviszi a körből, mialatt az Osz-
kár ponny a közönséggel társalog. A telivér Nu-
niussal pedig mintha csak össze nőtt volna Henry.
A ló izmainak minden mozgása látszik az ügyes
lovag testén. Ezek az igazgató mutatványai 4 szá-
mban. Volt azonkívül vasárnap este 10 óráig. Több
férfi és egy nő lovagló fellépés, szép manőver, nyuj-
tón tornászás, komikus jelenet, balettáncz és remek
mutatványok a gyűrű hintán. De ezeket nem mon-
dom, el kell még máskorra is.

Várarnap két előadás volt tömött sorok előtt.
Tegnap nagy brillians előadás melynek kiemelkedő
pontjai a balet egyveleg és Cheras mint tüzlő.
Előadások alatt és közben a circus saját jól szer-
vezett zenekara játszik.

Vonatok érkezési és indulási ideje

1895. október 1-től.

Érkezik:	Indul:
Budapestről 2-18, 7-08, 1-48, 7-15, 8-42.	Budapest felé 2-14, 8-33, 11-37, 11-10, 2-22.
Kolozsvárról 2-19, 10-44, 11-17, 8-00, 8-38.	Kolozsvár felé 2-20, 7-15, 2-06, 3-58, 12-05.
Szegedről 8-30, 9-32, 5-30.	Szeged felé 4-25, 7-30, 10-20.
Aradról 9-32.	Arad felé 4-25.
Vaskóh-Belényesről 11-05, 3-09.	Belényes-Vaskóh felé 4-25, 1-48.
Gyoma-Kótról 10-05, 8-00.	Kót-Gyoma felé 6-55, 1-40.
Ermihályfalváról 8-10, 9-14	Ermihályfalva felé 6-45, 4-35.

A fekete számok az éjjeli időt jelentik.

Ezredéves kiállítás.

Magyarország legszebb vidékei.

Az ezredéves kiállítás, a mely bizonyára
sok ezrével csábítja Budapestre a külföldi ven-
dégeket, kitünő szolgálatot tesz a vidéknek az-
zal, hogy különféle módon sorra bemutatja az
ország legszebb vidékeit, a gyógyító- és üdülő-
helyeket. Magyarország hegyes-völgyes, vadre-

gényes vidékei sorra váltakoznak majd az Alföld pompás legelőivel, a Balaton-vidék tájával. A bemutatás is különféle módon történik, de mindig a teljes szépségükben szem elé tárva a szép tájakat. Elsőbben is lesznek stereoskopikus képek. Nagy, panoráma-szerű szekrények lesznek ezek, egyszerű forgató készülékekkel, úgy, hogy a néző egy-egy vidékről 40—50 képet is nézhet egymásután, az összes nevezetes épületeket, kiránduló-helyeket, szebb pontokat, környéket nagy színes fülvételekben. A nagyobb fürdőket, üdülő- és kiránduló helyeket pedig külön fülkékből, plasztikai módon fogják bemutatni. Magyarország szebb helyei sorra következnek ezekben a diorámákban. Teljesen hű mintákban mutatják majd a vidék minden szépségét, hegyeket, völgyeket, erdőket, patakokat, fürdőket, épületeket stb.

A vegyészeti pavillon.

Legutóbb a százhatvanadik csarnok építését határozták el, a kiállítás nagyipari csoportjának Liebermann Leó elnökle alatt tartott ülésében. A vegyészeti ipar kiállítása eredetileg az iparcsarnokba volt kontemplálva, a minden várákosztást felülmúló nagyszámu bejelentések azonban szükségessé tették, hogy az iparcsarnokból — hol amugy is kevés a hely kivonuljanak s külön csarnokot építsenek. Az új pavillon a mezőgazdasági csarnok közelében épül, 100 négyzetméter alapterületen. A díszes csarnok tervét a kiállítás műszaki osztálya készítette s az építésre már a legközelebbi napokban kiírják a versenytárgyalást.

A kiállítás borászati pavillonja.

A borászati pavillon egyik díszes lesz a kiállításnak és a kóstoló csarnok pedig egyik elsőrangú élvezeti hely a kiállítás területén, a hol az ország minden borvidékének hamisítatlan termékét fogja megízlelhetni a hazai és a külföldi közönség. Az 1000 méternyi térfogatu csarnok köralakú, beosztása pedig háromszoros kör. A legelső kör a tulajdonképeni kiállítás. A második körben lesz a kiállított borok kézi raktára, amely raktárból a nagyközönség kóstolót kérhet és azt elfogyaszthatja, a harmadik körben elhelyezett kétszáz asztal körül. Bejelentettek eddig a kiállításra mintegy 450 féle bort. A borkóstoló csarnok hideg étkező helyiséggel lesz egybekötve. A csarnokban van elhelyezve egy borközvetítési iroda is, a mely a borokra megrendeléseket fogad el. A borkiállításra felvilágosítást ad a földmívelésügyi miniszterium kiállítási irodája (Városliget, mezőgazdasági csarnok.)

Czigányputri a kiállításon.

Ahogy a valóságban künn tanyáznak, jóval a falu legszélső határán, az országút mentén, az ezredéves kiállításon is a falun túl, a legelő letaposott gyepeken ütnék tanyát a vándor cigányok. A házuk vályogból vert apró putri, ahol csak meghuzhatják magukat eső, szél ellen, s mellette egy ponyvasátor, amelyet magukkal czipelnek rozszant szekerükön, mikor vándorutra kelnek. A putri és a sátor körül, kissé hiányos és nem egészen szalonképes öltözetben tanyáznak majd a nagy familia különféle kora és nemű tagjai, a kiállításon nem eleven példányokban, hanem élhető, embernagyságu papírmáské alakokban. Egy kolompár család lesz. Az öreg nagy buzgón kalapál egy vas darabon, szögeket ver és tűzlapátokat csinál. Életetársa a familia testi jóvoltáról gondoskodik, s nagy tűzön, hatalmas bográcsban vacsorát főz, nyilván lopott malaczból. Körülötte leselkednek a gyerekek egy-egy falatára, rimánkodva, s körül ólálkodnak és sütkéreznek a család többi tagjai, nagyára dologtalanul. Nagyszámu a család, mint minden jóra való cigányfamilia: tizenheten lesznek. Az egész csoportozatnak, a putrinak és sátoroknak a terve József főhercegtől való, a ki saját költségén csináltatja az egész kiállítást, s a maga gyűjteményéből küldi fel a teljes felszerelést, ruhákat, stb. Magukat az alakokat Riedl György, az

operaház jelmezfestője készíti, s amikkel már elkészült, olyan élethűek, mintha csak elevenek volnának. Az alakok nem látható faczölöpökön állanak, majd esős időben egy szempillantás alatt beszállíthatók a földött putriba.

EGYLET.

A várad-velencei népkör új helyisége. A nagyvárad-velencei és várad-váraljai Népkör már átköltözött új helyiségébe, a Templom-térre, Zana Agostonné házához. A kör új helyisége elég tágas s megfelel a tagok igényeinek. Négy szoba áll rendelkezésükre. Nyárara tekepályát építenek s más alkalmas szórakozásokról gondoskodnak.

IRODALOM.

— **Bodonyi (Bingert) János Antal,** kecskeméti káplán: „*Chaumont: A pap és az Oltárszentség*“ (30 elmélkedés) című művét fordítja magyarra. A ki ismeri azt a szoros és szent viszonyt, mely a papot az Oltárszentségben jelen levő Krisztus Jézushoz fűzi, az méltányolni tud minden törekvést, mely e belső viszonyt ápolni, igyekszik. S ezért szinte érthetetlen a tény, hogy a t. fordító ur felhívására alig jelentkezett 10—15 előfizető. Eltekintve attól, hogy a műnek az *Eucharistia egyesület tagjai* jó hasznát vehetik, már csak azért is felhívjuk a ft. papság figyelmét e munkára, hogy amugy is szegény asceticus irodalmunk gyarapodjék. Ha 3—400 előfizető akad, a mi decemberben megjelenik. *Egy füzött példány ára bérmentesen küldve 60 kr.* A szükséges tájékozási megszerzése végett a fordító ur arra kéri a ft. papságot, hogy az előfizetésre való jelentkezést egy levelezőlapon *november 15-ig okvetlen megtegye.*

— **Politikai Hetiszemle.** A folyó évi november hó 3-án megjelent 44-ik számnak tartalma a következő: *Vezérzik: Költségvetés,* írta: R. Belföld. *Parlamenti helyzet,* írta: Veritas. *Külföld: Ribot és Bourgeois,* írta: Székely Sámuel. *Közgazdaság: Miklós Ödön és Festetics Andor,* írta: B. B. A. Tőzsde és pénzügy. *Millénium: A kiállítás.* *Irodalom: Költészetünk a milléniumon,* írta: dr. Spinóza. *A szív könyve (bírálat) Művészet: Munkácsy hazajövele,* írta: S. S. A hétről: Zichy Jenő újabb expedíciója. Gróf Károlyi Gábor emlékezete. Vegyesek.

— **Herkó Páter.** A folyó évi november hó 3-án kiadott 44-ik szám tartalma, mint rendesen gazdag és változatos. A jobbnál jobb ötleteket igen sikerült illusztrációk jellemzően élénkítik. Melegen ajánljuk ezt az egyetlen katolikus élelzetet a t. közönség figyelmébe és pártfogásába, annyival is inkább, mert egyszersmind rendkívül olcsó. Előfizetési ára félévre csak 2 frt.

MULATSÁG.

Román ifjak téli mulatsága.

Nagyon érdekesnek ígérkezik a jogakadémiai román ifjuság január 30-án tartandó mulatsága. Vasárnap delután tartottak ismét értekezletet a szent Miklós intézetben *Chicin Rémus* elnökle alatt.

Gyűlés tárgya a kiküldött hetes bizottság jelentése volt.

Chicin Rémus a bizottság elnöke jelenti, hogy nagyjából már megállapították a mulatság programját, mely a következő:

1. *Mars.* Előadja a dalárda. 2. *Popu* Sylvius I. éves joghallgató hegedű szólója, kíséri dr. *Popu* Coriolánné zongora játékkal. 3. *Cisla* (operette.) Előadja az ifjuság. 4. *Menolog* vagy dialog. 5.

Erdélyi Mariska, Marianescu Dalia és Zigre Mariska zongora játéka 6 kézzel. 6. *Alexandri* vagy Caragille híres román költők valamelyik színműve, valószínűleg a *Rusalii* című.

Érdekes része lesz a mulatságnak a „*Calusik*“ és „*Batuta*“ nemzeti táncz, melyet 15-en fognak lejteni. A mulatságra 800 román és 200 magyar meghívót nyomtatnak.

REGENY-CSARNOK.

A csikárma.

(Nőrablás.)

25

Írta: **May Károly.**

Fordította: **Nix.**

(Folytatás.)

— Hát hol fekszik En Názár, ha nem Egyiptomban? — te gyaurl kutya — hiszen én magam is voltam már ott!

— Hazudol!

— Szegezzétek a fülénél fogva a falhoz! — ordította kavasza felé fordulva a megsértett bimbsasi.

Erre ki huztam revolveremet a kis Hálel pedig pisztolya után nyult.

— Bimbasi! Azt mondom neked, hogy ha még egy sértő szót szólasz, azonnal lelőlek; aki pedig embereid közül hozzám mer nyulni, az a halál fia. Ismét azt mondom, hogy hazudtál; mert En Názár egy csekély kis oáz Tripolisban Tigert mellett és ott semmiféle mámur sincs, hanem csak egy szegény sejk, akit Mámra Ibn Alef Abuzin — nak neveznek és akit én nagyon jól ismerek. — Megengedhetném neked ó bimbsasi, hogy tovább kérdezzess; de röviden akarok végezni. Azért mondd meg nekem, miért hagyod a vádlókat állani, míg a gonosztevőt üléssel és pipával kinárod meg?

A bimbsasi különben sem szellemes ábrázata kérdőjellel változott.

— Hogyan érted ezt?

— Alláh világosítsa meg a te gyöngé elmeidet, hogy mielőbb megérted, amit mondok. Ime itt vannak a mi útleveleink! Az egyiket az isztambuli nagy padisáh állította ki, a másikat az Egyiptomi khedive.

E szavakkal átnyujtottam neki a két nagy pecsétetes okmányt a magam és Izla utlevelét. A bimbsasi figyelemmel nézegette az ákombákomokat, melyekből valószínűleg keveset tudott kibetűzni. Végre ideadta e szóval.

— Folytasd tovább!

— Te száhbeth-bej vagy, bimbsasi rangod van és még sem tudod, hogy ha a nagy padisáh pecsétje kerül a kezébe, mi a kötelesség? Nem tudod, hogy, mielőtt elolvashád a hatalmas urnak levelét, homlokodhoz, ajkadhoz és melledhez kell azt értetned; hogy továbbá kötelességed fölszólítani a jelenlévőket a tiszteletük nyilvánítására, mintha csak a nagy padisáh volna jelen?! — — — — Majd el fogom mondani Isztambulban a nagy vezirnek és Kahiróban a khedivének, hogy minő tisztelettel vagy irántuk;

A jó bimbasinak az ijedségtől nyitva maradt a szája.

— Kiváncsi vagy előbbi szavaimnak értelmére — folytatam tovább — tehát tudd meg, hogy én vagyok a vádló és állanom kell, míg a bűnös Ibráhimot leültetted!

— Mivel vádolod őt?

— En és mi mindnyájan a nőrablással vádoljuk őt, ugyan azzal a bűnnel, a melylyel ő mert minket vádolni.

Erre már Ibráhim is fészkelődni kezdett a pokróczon.

— Sajnálak — bimbsasi — hogy ilyen szomorúságot kell megérned; mert kénytelen vagy ítéletet mondani ez ember fölött, akit te ugy ismersz, mint a saját testvéredet, akit En Názárban meg is látogattál, akiről biztosabban tudod, hogy mámur, mint azt; hogy te bimbsasi vagy. Pedig én azt mondom neked, hogy én jobban ismerem őt, mint te. Ez az ember sosem volt mámur Egyiptomban; hanem a padisáhnak hűtelen hivatalnoka Iszpahánban, akit okmány — sikkasztás miatt elcsaptak és a kinek talpára 50 botot veretett a kegyelmes pá-

disáh. A neve pedig nem Ibráhim, hanem Davud el Arafim!

Erre elsáppadt arcczal pattant föl helyéről az álmámur.

— Száhbet-bej! ez az ember megőrült!
— Száhbet-bej! hallgass reám tovább! Ez az asszony nem asszony, hanem leány, nem is Güzelának hívják, hanem Szeniczának és nem cserkesz rabszolgáló, hanem Karadagból (török neve Montenegrónak) való keresztény leány és a menyasszonya ennek a becsületes Izla ben Mafleinek, akiktől ez a gazember elrabolta. Bimbasi! láttad a mi igazolványainkat; ismerhetsz; minket.

(Vége köv.)

Közgazdaság.

Uj rovarirtó eszköz.

A földműves és szőlősgazdát, a gyümölcs- és konyhakertészt folytonos rettegésben tartja a kártékony rovarok sokasága. Ezek egy része nappal, más része éj idején végzi romboló munkáját — és sajnos tapasztaljuk, hogy ez a csapás évről évre nagyobbodik.

Szerencse, hogy az emberi elme nem egyedül új meg új embergyilkoló eszközök feltalálásában s javításában versenyez a nemesebb czélokra törekvő tudományos férfiakkal, hanem az emberiség érdekében a jó és hasznosnak szolgálatában is kutat és fáradozik.

Igy legközelebb Scherber berlini cég oly lámpát hozott forgalomba, mely éjjel meggyújtva s alkalmas helyen elhelyezve ezrével fogdossa össze az éjjeli lepkéket s egyéb rovarokat.

Mint örömmel értesülünk, ilyen lámpa kísérletkép már az idén alkalmazva volt a Békésmegyei gazdasági egyesület Csabai faiskolájában a legjobb sikerrel. E tekintetben az első érdem illeti nevezett gazdasági egyesület fáradozó szorgalmu s szellemi tevékenységéről, előnyösen ismert titkárát, Zlinszky István barátomat, ki mint egyszersmind megyei gazdasági előadó, a megyei közigazgatási bizottságnak e lámpának kötelező behozatalát ajánlotta a megye egész területén.

Oly nagy fontosságúnak tartjuk ezen kezdeményezést, hogy ha tevébbi kísérletek nem fogják desavouálni az ügyet, nemcsak vidéki, de országos érdekű voltánál fogva óhajtanánk, hogyha ezen eszköz általános behozatala társadalmi uton nem eszközölhető, kötelező alkalmazása törvényhatóságilag, vagy hozásilag hova hamarabb elrendeltessek.

Nagyvárad, 1895. november.

Rimler Pál.

Nagyvárad, 1895. november.

4586—95 sz.

Értesítés.

A magyar kir. államvasutak igazgatósága a folyó évi október hó 8-án 123.448. A. V. sz. alatt kiadott leirat értelmében különböző leltári tárgyak szállításának biztosítása iránt pályázatot hirdet.

Miről az érdekelteket van szerencsénk azal értesíteni, hogy a pályázati feltételek a kamara hivatalában megtekinthetők.

Nagyvárad, 1895. október 26.

Janky József s. k. Dr. Sarkadi Lajos s. k.
elnök. titkár.

4604—95. sz.

Értesítés.

A magyar kir. államvasutak gépgyára — és a diósgyőri magy. kir. vas- és acélgyárak igazgatósága megküldte kamaránkhoz az 1896. évben szükségilendő jegenye-, lucz- és szurkos fenyőfából előállított fűrészelt faanyagok és fenyőfaszindély szükségletére vonatkozó pályázati hirdetményét.

Miről az érdekelteket van szerencsénk azal értesíteni, hogy a pályázati feltételek a kamara hivatalában megtekinthetők.

Nagyvárad, 1895. október hó 26.

A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara.

Janky József s. k. Dr. Sarkadi Lajos s. k.
elnök. titkár.

Az ipar-egyesület pályázata. Az országos iparegyesület díszermeket fog kiadni. A díszermekre pályázhatnak mindazok, a kik hazánkban még nem üzött ipárnak, vagy ipari eljárásnak feltalálói, vagy életbeléptetői, vagy régebbiek fejlesztői, pályázhatnak továbbá oly iparosok, kik a kor igényeinek a külfölddel való versenyképesség feltételeinek megfelelő ipartelep (gyár, műhely) hoztak létre, s annak helyes vezetése által versenyezni is képesek. Díszérmet kapnak végül oly iparosok, akik iparukat művészeti irányban fejlesztették és e tekintetben figyelemreméltó sikert tudnak felmutatni. Az érmek arany-, ezüst- és bronzérmek. Az orsz. ipar-egyesület szorgalmas, kitartó s hű munkások jutalmazására ezüst- és bronz-érem jutalmakat oszt ki, a hozzájuk csatolt okmányokkal együtt. A Posner K. L. ösztöndíjból tíz darab cs. kir. aranyat adnak ki, két törekvő és haladó iparossegédnek. Erre az ösztöndíjra csakis a kő- és könyvnyomdászattal, könyvkötéssel, vagy kartografiával foglalkozók pályázhatnak. Az érmek, valamint az ösztöndíjak elnyerése iránt való pályázatok, kellően fölszerelve, az országos iparegyesület igazgatóságához (Budapest, VI. ker. Uj-utca 4. sz.) czímezve, legkésőbb ez évi december hó 31-ikén déli 12 óráig nyújtandók be.

Sorsolás. A bécsvárosi sorsjegyek utóbbi huzásánál a következő számokat húzták ki; 305, 341, 492, 757, 1227, 1329, 1390, 1478, 1493, 1704, 1831, 1885, 1917, 2951, 2004, 2147, 2184, 2326, 2598, 2862, 1951. A főnyereményt 2951 sor 9. sz. nyerte. 20.000 frtot nyert 2598 sor 4. sz, 5000 frtot nyert 1917 sor 66. sz. 1000 forintot nyertek: 1329—39, 1493—93, 1831—47, 1951—65, 2598—100.

A budapesti termény-tőzsde forgalma

1895. november 4.

Budapest, november 4. I. Készárúüzlet. Buzát ma mérsékeltén kínáltak, a vételkedv kedvező volt és szilárd irányzat mellett 30.900 q. hazai buza kelt el 2½—5 krral olcsó árakon vásároltak.

Tiszavidéki 300 q. 81.5 k. 6.92½ frton.

Idegen búzákból nem volt forgalom.

Rozs irányzata nyugodt, ára 6.10 6.20 frt. Budapesten.

II. Határidőüzlet. Amerikában a készletek apadóban vannak, a miért 1 centes árjavulást jelentett minek folytán nálunk is emelkedtek az árak néhány krral. Különösen szilárd volt a rozsa, melynek ára vételek folytán 4—6 krral javultak.

Előfordult kötések: buza őszre 6.55—6.62 frt, rozsa őszre 6.18—6.25 frt, tengeri 1896. máj.—júniusra 4.53—4.56 frton, zab őszre 5.72—5.77 frt, káposzta-repcze szeptemberre 11.10—11.20 forinton.

Zárlatkor maradtak: buza őszre 6.60—6.62 frt, buas tavaszra 6.85—6.92 frt, rozsa őszre 6.10—6.12 frt, rozsa tavaszra 6.32—6.33 frt, tengeri októberre—novemberre 6.60—6.75 frt, tengeri 1896. május—júniusra 4.56—4.57 frt, zab őszre 5.75—5.77 frt, zab tavaszra 9.55—9.96 frt, káposzta-repcze szeptemberre 9.50—9.55 frt, káposzta-repcze augusztus—szeptemberre 11.15—11.20 frt.

Sertés-üzlet.

Kőbánya, nov. 4. Készlet: 18.794 drb. Urasági öreg nehéz I. rendű: 56—57 kr.; közép: 54—57 kr.; Fialat nehéz: 54—55 kr.; Fialat közép 54—55 kr.; Fialat könnyű 00—00 kr.; Szerbiai nehéz 53—54 kr.; közép 53—54 kr.; könnyű 00—00 kr.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1895. november 3-án.

Magyar aranyjárdék 4%	— — — —	120.75
Magyar koronajárdék	— — — —	99.—
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4½%	— — — —	123.75
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 2½%	— — — —	101.25
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	— — — —	121.—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	— — — —	98.—
Italmérségi jog megváltási kötvény	— — — —	101.25
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	— — — —	97.75
Magyar nyereséj sorsjegy-kölcsön	— — — —	161.50
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	— — — —	144.—
Osztrák járadék papírban	— — — —	100.—
Osztrák járadék ezüstben	— — — —	100.25
Osztrák járadék aranyban	— — — —	121.50
Osztrák korona járadék	— — — —	100.75
1860. osztr. államsorsjegyek	— — — —	152.—
Osztrák-magyar bankrészvény	— — — —	1050.—
Magyar hitelbank részvény	— — — —	478.25
Osztrák hitelintézet részvény	— — — —	395.50
Osztrák-magyar államvasúti részvény	— — — —	391.—
20 frankos arany (Napoleon'd'or)	— — — —	952.—
Német birodalmi márka	— — — —	58.80
London vista	— — — —	120.25
Paris vista	— — — —	47.62½
20 márkás arany	— — — —	11.76

DR. HEIMAN JÓZSEF

fogorvos

lakik: november 1-től

Fő-utca, gróf Bethlen-ház, a volt kaszinó helyiségében, az

apácák zárdájával szemben.

(285) 4—6

Virágcsarnok-áthelyezés.

Van szerencsém a nagyérdemű közönségnek becses tudomására juttatni, hogy tíz év óta Fő-utca, Karaguj-féle házban fönnállott

virágcsarnokomat

a mai napon

Bémer-tér, Grunvald-féle házba

helyeztem át és a legujabb izlés szerint, fővárosi mintára rendeztem be.

A midőn a nagyérdemű közönséget az eddigi elismert pontos, izléses és jutányos kiszolgálásról biztosítom, van szerencsém jelezni, hogy levelezési és sürgöny-czímem az új helyiségbe is csak »Jelinek, Nagyvárad« marad.

Kérve a nagyérdemű közönség további szives pártfogását, vagyok

teljes tisztelettel

JELINEK FERENCZ.

Előjegyzési naptárak (tömb) az 1896-ik évre.

Szent László-könyvnyomda részvénytársaság

Nagyvárad, Apáca-utca 3. sz.

TELEFON ÖSSZEKÖTTETÉS.

Uj papirraktár.

A nagyérdemü közönség, szives tudomására hozzuk, hogy **könyvnyomdánk** mellé

PAPIRRAKTÁRT

rendeztünk be, ahol *bármily mennyiségben* mindennemü papirokat *olcsóbban mint bárhol* beszerezheti. Raktáron tartunk: Mindenféle *irodai papirokat, levélborítékokat, koczkás és sima üzleti levélpapirokat, csinos és különféle dobozokban levélpapirokat, csomagoló papirokat, csipkézett színes papirokat, rajzpapirokat iskolák és mérnökök részére fényezett (pausa) vásznat.* Csinos *névjegyek nagy választékban, báli meghívók, tánczrendek, eljegyzési, menu-kártyák, gyászjelentések,* továbbá iskolák részére *irkák, gyakorlat füzetek, rajztömbök, noteszek, imakönyvekbe szent-képek* stb., stb.

Ez alkalommal van szerencsénk tisztelettel felhívni a nagyérdemü közönség figyelmét kitünően fölszerelt

KÖNYVNYOMDÁNKRA

ahol mindennemü nyomtatványok: u. m. *hirlapok, művek, oklevelek, részvények, sorsjegyek,* továbbá *takarékpénztári, ügyvédi, közjegyzői és kereskedői* nyomtatványok *olcsón és pontosan* elkészítettnek. Színes kivitelben *üzletikártyák, számlák és körlevelek.*

Kivánatra mintákkal és árjegyzékkel szolgálunk.

NAPTÁRAK az 1896-ik évre.

Szent László-könyvnyomda részvénytársaság

Nagyvárad, Apáca-utca 3. sz.

TELEFON ÖSSZEKÖTTETÉS.

Naptárak az 1896-ik évre.